

Négy ezred honvédbaka harca hat orosz hadtesttel.

Több száz sebesültet vittek Nagyváradra s ezek a katonák az északi harctéren váltak harc képtelenné. Tudósítónk több székely és román fiút kikérdezett és mind oly egybehangzóan egyformán beszélt el háborus élményeit a rettenetes ütközetekből, úgy, hogy azok valódiságában és helyességében nem lehet kételkednünk. A legalapossabb felvilágosítást egy kereskedő adta és egy székely közhuszár. Az oroszok betörését beszélték el, amiről már táviratainkban is hírt adtunk.

— Négy ezred állott kedden a galíciai határon. Az volt a rendeltetésünk, hogyha az oroszok azon a vonalon betörést kísérelnének meg, feltartóztassuk. Én járőrvezető voltam és hétfőn éjjel egy hegytetőről rengeteg néptömeget pillantottam meg. Hajnalhasadáskor tisztán láttuk az orosz hadsereg egy részét. Mint a hangyaboly, úgy nyüzsgött a rengeteg ember a messzi távolban. A huszárok szétvitték jelentéseinket és reggel 4 órakor már megdördültek az ágyuk mind a két oldalon. Azt már mi is láttuk, hogy

telnyomó ellenséggel állunk szemben, de hogy hat orosz hadtest

nyomul előre, azt csak később tudtuk meg. Mikor csapatomat tűzvonalba vezényelték, olyan sortűz fogadott bennünket, mint a záporosó. Elkezdődött a harc

tízszeres ellenséggel. De fel kellett venni a harcot, hogy feltartóztassuk bármi áron, különben elsöpör bennünket a rengeteg haderő.

Kérdezze meg kérem itt bármelyik baktát s megmondja, hogy bármelyik lövésünk talált. Uram, minden idegünk összpontosításával célzott ott minden ember. És hogy élünk, hogy nem pusztultunk mind el, azt magunknak köszönhetjük, mert jól löttünk és az oroszoknak, akik elképzelhetetlenül rosszul lőnek. A tűzéségünk természetesen keményen dolgozott. Minden pillanatban felrobbant egy srappnellünk az ellenség sorai között, irtózatossá lánggal és detonációval százával pusztította az oroszok tömött sorait. Az orosz ágyugolyók gyerekjátékok, nem láttak még egyet sem felrobbanni. A hátam mögött vágódott egy a földbe, tele szórt földdel, de senkit sem sértett meg.

Reggel 4 órától este 9 óráig álltuk a rettentő harcot a telnyomó ellenséggel: a mi négy ezredünk, a hat hadtesttel szemben.

Mondanom sem kell, rengeteg sebesültünk van, de aránylag nagyon kevés halottunk. De — nem dicsekvésből mondom, — kérdezze meg bármelyik katonát,

legalább huszszor annyi halottat vesztett az orosz sereg.

Esti 8 óra felé megérkeztek a segélycsapatok, fölváltottak minket és most kezdődött az igazi harc. Az orosz három oldalról szorították. Ágyúinktól rengett a föld, reggelre öt kilométerre dobták vissza az orosz hadtesteket a határ felé.

Az oroszok gyávák. Letérdelve adják meg magukat és kegyelemért könyörögnek.

Hanem senkitől sem félnek úgy, mint a huszártól, fogalmam sincs miért, bizonyosan kegyetlenül verik őket.

Jellegzetes kemény arca elárulta a sérült huszárt, hogy a csiki hegyek közt szü-

Egy bizottság működése és egy gyűjtés eredménye.

Saját tudósítónktól.) Részletesen beszámolt a „Délmagyarország“ vasárnapi számában az adomány-gyűjtő bizottság legutóbbi üléséről. Vasárnap a központi bizottság ülésezett, ennek a tanácskozásait is ismertettük. A gyűjtés, a jótékony célra való adakozás tovább folyik, a közönség a lapok állandó közléseiből, legtöbbször lelkes hangon tartott kommentáraitól bizonyára azt hiszi, hogy várakozáson felül való eredménnyel.

Kénytelenek vagyunk kis csalódást szenvedni. A gyűjtés eddigi eredményével maga az adomány-gyűjtő bizottság is elégedetlen. A szombati ülésen ez az elnöki székéből nyert megállapítást és a feltűnően kis számban megjelent tagok között egy sem akadt, aki más véleményen lett volna.

A hiba már ott kezdődik, hogy ennek az adomány-gyűjtő bizottságnak sok, nagyon sok tagja van. A bizottságosdít a békés magyar közéletből nagyon jól ismerjük. Nagyon sokan vannak, akik futnak egy-egy bizottsági tagság után, de irtóznak a vele járó munkától és azt nem is végzik. Ezt a bizottsági tagságot talán még se szabadna ilyen nagyuri nemtörődomséggel venni. Nincs helye most a válogatásnak, még átekintetben sem, hogy elfogadom-e a

letett. Kurta mondatokban beszél és arca a dühtől többször kipirul:

— Gyáva nép a kozák. Már ötször verkedtünk össze. Olyan a nyerge, mint itt a szegény embereké, azért nem tud gyorsan fordulni s ez a veszte. Aztán a huszár egyedül is huszár, de a kozák csak kettesben kozák. Kettő tesz ki egyet, mert

az egyiknél van a lándzsa, a másik közvetlen mellette lovagol és pisztollyal lő.

Hiszen ha találnának, sem volna veszedelmes. Én tizenötöd magammal előrs voltam, mikor egy-egy hatvan főnyi kozákkal találkozottunk, mert azok nagy csoportban járnak. Azt mondja az őrmester: **Kard ki kard! fogjuk körbe és vágjuk őket.** Rárohantunk. Már tudtuk a módját: oldalt ugratni, a lándzsát félrecsapni. Ennyi az egész, amíg ők megfordulnak, földön hemperegnek mind. Alólam a félkozák kilötte a lovat. Mire kibújtam a ló alól, már alig voltak tőlem száz lépésre. Ekkor surolt egy golyó a szemem alatt. Elöntött a vér, de még jobban a méreg: hogy megyek haza. Rugdalózó lovatam leszurtam, aztán nekiestem a leesett kozákoknak: élő vagy holt volt, nem néztem, hanem beledöftem. Volt vagy huszonöt szerteszt. Szétverték a fiuk. Én voltam az egyetlen köztük, aki leesett. Nincs kegyelem! A sebesült oroszoknak sem kegyelmezünk. Elmultak már azok az idők, nem kap ma olyan katonát, aki foglyot fogjon, vagy az orosz sebesültbe bele ne szurja szuronyát, ki mondtuk mi azt már egy héttel ezelőtt.

És szikrázott a közeli padokon ülők szemé és szálltak a cifra káromkodások, de mindnek az ült az ajkán: csak mehetnék már vissza! Szól is egy a sok közül:

— Nem tudnék már itthon maradni. Ugy van vele az ember, mint a legtöbb veszedelemmel. Amíg nem tapasztalta, idegenkedik tőle, de ha belekóstol, akkor szenvedéllyel vágyik utána. A gyáva természetű emberek nagyszerű iskolája lenne a mi csapatunk, mert a gyáva emberből is vitéz hős válik, ha bele kerül a mámoros lelkesedésnek abba az izzó forrásába, ami a hábo-

rem ruházott tisztséget, vagy se. El kell fogadni és el kell végezni a vele járó munkát, ha másképp nem: pihenésre szánt időm feláldozásával, fizikai és szellemi erőim megfeszítésével. Könnyű dolog kávéházban zene mellett vigadni, miközben milliók a harctéren a legnagyobb fáradalmakat és veszedelmeket viselik el. Aki az epedve remélt győzelem áldásait tudja majd élvezni, az tudjon e győzelem olyan kivívásában közreműködni, hogy az minél kevesebb áldozattal járjon: ott és akkor, ahova és a mikor kirendelik.

A másik baj az adakozók kis számában van. Tessék végignézni azok névsorát, akik az eddig összegyűjtött összeghez hozzájárultak. Találkozunk azok neveivel, akiknek bőkezűségét évtizedeken át állandóan igénybeveszi a társadalom; találkozunk a kis, sőt legkisebb ekzisztenciák egész sorával. De nem találjuk még ebben a névsorban sok virilista nevét, nem találjuk meg a nagykoruton kívül lakó polgárság zömét — ez hivatalos megállapítás — és nem találjuk meg a tanyát. Az adomány-gyűjtő bizottság különben ezekre a területekre a jövőben fokozottabb mértékben terjeszti ki működését. Kíváncsian várjuk, milyen eredménnyel.

ruban a mi vitéz katonáinkat átfüti, vitézül harcol ott mind egy szálig. Sok náció verte már el a port a kozákokon, de amit most tölünk és a németektől kapnak, az halálos lesz arra a buta, sötét orosz masszára.

Hogyan kell olvasni a hadi tudósításokat.

A „Pester Lloyd“ augusztus 30-iki esti lapja vezető helyen írja a következő érdekes sorokat:

Haditudósítónk ma a következőket sürgönyzi: Pompás őszi időjárás. A hivatalos vezérkari tudósítás tegnap így szólt: „Meleg, napos idő.“

Furcsa.

Meteorológiai megállapítások — egy hadi tudósításban. Egy hadi tudósításban a legnagyobb csatáról, amely ezen a földön valaha megvitatott, egy csatáról, amelyben két millió ember küzd egymással.

Tizennyolc szó az egész távirat és ebből a 18 szóból három: „pompás, őszi időjárás,“ tegnap is három, ma: „meleg, napos idő.“

Nem merül-e fel önkéntelen a gondolat, hogy az időjárásra vonatkozó utalás **valami mást akar jelenteni?**

A háboru folyamatának természetesen titokban kell maradni és innen a hivatalos távirati tudósítás szűkszavúsága.

De a távolban szülőknél és testvéreknek milliói epednek egy reménysugár után, az egész monarchia eped egy jelzésért, hogy mi lesz a sorsunk, tudva, hogy itt a monarchia létéről van szó.

De a háboru törvénye nyers. Amikor egy tilalomról van szó, milliók aggódó bánatának is el kell hallgatni.

Azok, akik a harctéren vannak, bizonyára maguk is érzik annak a kényszerítő szükségét, hogy a tilalomhoz alkalmazkodniok kell s bizonyára ez indíthatta őket arra, hogy a köteles titoktartás megszegése nélkül szűkszavú távirataikban megüssenek egy akkordot, mely rezgésbe hozza otthon a szíveket!

Nem akar-e ez egy tudósítási mód lenni?